

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Versecz és vidéke magyar nyelvterjesztő egyesületének hivatalos közlönye.

Szerkesztési iroda: Versecz, Laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb irasbeli közlemények különben özv. Kirchnerné felvételi és rendelési irodájában (az Andrássy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvetetnek.
Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felölös szerkesztő: **Perjőssy Lajos.**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszömlélások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekot kérjük pénteken délig beküldeni.

3. évfolyam.

Vasárnap 1894. évi november 25-én.

47. szám.

Versecz 1894. november 24.

Most, midőn pár nap mulva megnyitattik a versecz-kubini vasut, midőn örömmel tapasztaljuk, hogy a Versecz-Lugos-Marosvölgyi tervezett vasut mindinkább közeledik a megvalósulás stadiuma felé — mindinkább előtérbe lép, s figyelmet kelt mindenféle városunk emelkedése s úgy beszélnek róla, mint egy rendkívül szerencsés és haladó vidéki központról.

Városunk nem sokára fontos vasuti csomópont lesz. Eddigelé már négy irányban közlekedhetünk. A kereskedelem és ipar, különösen pedig a kiviteli üzlet hatalmasan kezd erősödni. A földbirtok és belsőségek, házak ára rohamosan emelkedett s a verseczi polgárság tudatára kezd jutni annak, hogy e nagy vidék természetes központja érdekében ket özött munkásságot kell kifejtienie.

Mert igaz az, hogy a székes főváros és vidéki városaink összes fejlődésében s itt nálunk a délvidéken, Temesvár és a többi nagyobb városok közt nagy aránytalanság van, olyan, melyet a mindnyájunk által rajongásig szeretett magyar birodalmi központunk egyébkénti természetes helyzete nemcsak nem kíván, de amely nagy hátrányára szolgál vidéki városainknak. A kormány a vidék fejlesztésére most már nagy

gondot is fordít nehogy az aránytalan-ág ügy gazdasági, mint politikai és kulturális viszonyainkra bénító hatással, járjon, hogy a fej mellett erőtlén tagok, szóval egészségtelen szervezet alkottassék.

Nem a különben is könnyen megbosátható lokalpatriotizmus mondatja ezt velünk, hanem hazánk és vidékünk jól ismert minden érdeke.

Az ellentét már is igen jelentékeny, de még helyrehozható, az arány megteremthető.

Nyilvánvaló, hogy ennél közgazdasági tevékenységünk adhatja meg a valódi alapot. Ezért első teendő, hogy iparvállalatok, gyárak ne csupán a székes főváros területén létesítsenek, hanem az erre nem kevésbé alkalmas vidéki városokban is.

Hisz ha csak oly vállalatokról volna szó, melyek fogyasztója kizárólag vagy nagy részben Budapest közönsége, még érthető a központosítás tendenciája, de nem akkor, midőn a vállalat létfeltételei, közlekedés stb épp úgy rendelkezésre állanak vidéken, hol a munkások ellátása, állandósítása sokkal kisebb áldozatot igényel.

A kormánynak eddig is sikerült néhány nagy gyárnak vidéken való létesítését kieszközölni, ez eljárást jövőre következetesen és tervszerűleg folytatni kell.

A vidék nem féltékeny a székes fő-

város fejlődésére, szívesen tesz és hoz áldozatot, örömmel fogadja emelkedésének újabb és újabb jeleit s készséggel veszi, ha ennek érdekében a nemzet anyagi megterhelésével is intézkedések tétetnek, de méltán elvárhatja, hogy a felszívó és vonzó erő természetes hatása ne fokoztassék, ezáltal a vidék sokban kedvezőtlen helyzete még terhesebbé ne tétessék.

Oda kell törekednünk, hogy nálunk is legyen valamelyes szellemi, társadalmi és anyagi érdek.

Ez a magyarság elvitázhatlan létérdeke, a mit nemcsak statisztikai adatok, de napról-napra előtűnő jelenségek igazolnak. Nekünk tehát vidéki központokra égető szükségünk van. Ilyeneket mielőbb, míg megvan a természetes, propagatív életerő, meg kell teremteni.

Meg különösen mielőtt az állami közigazgatás erősen központosító hatalma nyilvánul.

Ezek figyelmébe vételével kell összes életviszonyainkat berendezni. E nagy cél érdekében — kell közlekedési hálózatunkat kiegészíteni, a vonatok menetrendjét, a szállítási díjakat megszabni.

Intézményeink, hivatalaink ma sokban szétszórva, ezek alkalmas vidéki városokban egyesítendők.

De másfelől azt várjuk a vidéki vá-

Tárcza.

Egy fogadás.

A cselédszobában, az ablakfára akasztott tenyéri tükördarab előtt áll Takács Benő. Keniféni a tükörbe bajszt, feni, pódról lázasan, egyfolytában, pedig ugyis olyan már, akár a tühegy. Közbe-közbe nyálazott zsebkeendő-csucs-kével simitgatja a borzas szemöldökeit, illegitívdzve csipőbe szorítja az atillat és ránevet a szembenéző képmásra. Fiffikusán belekaesint a vizenyős szemekbe, majd ünnepélyesen hajtogatja pohos derekát.

Egyszer aztán elkomorul és sápadtan, bolygó orczával indul arra a golgothai utra, melyre mégis lépnie kell, mert az a menyországba viszen . . .

Takács Benő a táncsterem ajtaja mellett a falat támogatja és kidülő szemmel mered arra a fehér ruhás, nyulánk nőre, a Falus Katalinra, kinek lágy alakja a tánczosok karjai közé simulva el-lejt előtte.

Oldalba boki Benőt egy-egy pajtása.

— Te, a Ferkó most vitte a helyére . . .

Ugorj, Benő!

— Tyü, fene . . . Eleibéd került már meg a Banga . . .

Egy harmadik:

— Biz isten, elnyeri az agaradat is!

Benő dühösen megböködi a bajsa tovét

és a fogai közt elmorzsol egy erős káromkodást, aztán még jobban visszahuzódik.

Tíz esztendővel ezelőtt életre-halálra udvarolt a szép Katalinnak a fékezetlen dalias ur, Elverte mellőle az egész vidék fiatalságát, körülötte volt lépten-nyomon, és boldog, ha a fővárosból került kocsikeréknyi kamelia- és rózsabokrétákra egy tekintetet vetett . . . Majd meg oktalan féltékenységben fölzdult; a leány nem is sejtette, mi okból? A szülők, a szegény tanító meg a felesége, persze remegő örömmel fogadták a dús gazdag vőlegényt, a leány türte . . . Aztán, mikor már az egész világ biztosra várta az eljegyzést, vége lett mindennek — hirtelen, váratlan . . . Csárdás közben történt, hogy Kata felsikoltott, éles vijjogással, mely hihallatszott a klarinet rikogásának, a czimbalom csattogásának, a lábak dobogásának az összeverődő zajából is. Kifordult tánczosának. Takács Benőnek a karjából és oda borult fuldokló zokogással az anyja ölébe . . . Az kivezette . . . Nyilván rosszul lett a leány. Am rövid idő mulva visszatért. Arcza halálsápadt volt, sugár szemöldjei között éles redő latszott. Folytatta a tánczólást — mindenkiel, csak éppen Takács Benővel nem . . . Benő, mint valami megvert eb, kullogott egy darabig a teremben, aztán odább állott . . . A leány fél esztendő mulva felesége lett a kisai kasznárnak, Banó Józsefnek.

Takács Benő csak néhány év után mu-

tatta magát megint nyilvános helyen. Ez alatt az idő alatt elhízott, elbutult. Annak a tudata, hogy akkor egyetlen otromba szó, egyetlen szemtelen mozdulat tönkre tette élete boldogságát, furta, ette bensejét mint a szű a fát. Megrágott ez a rettenetes tudat mindent, a mi még ép volt benne, elkorhasztotta végleg azt a kis lelki erőt, a mi eddig úgy a hogy tartotta azt a hustómeget. Az agya, az a fejletlen, lomha agy, forni, gőzölni kezdett. Benő ezzel akarta meglelni a szerét, a módját melylyel visszazerezhesse az elvesztettet. Kalandos tervek, félbolond eszmék kavargottak a buta főben, ködös célok, hóbortos eszközök. Mit akart? Megnyerni még most az asszony szerelmét? Megölni az urát és boldoggá lenni? Vagy erőszakkal megszöktetni Katalint idegen országba, mas világrészbe? Hogyan? Mikép? . . . Dehogy tudta! . . . Csak azt tudta kinok közt töltött egy-egy éj hajnalán, hogy a két halántéka présbe került és hogy ezt a rettenetes szerszámot hóhérek kezével lassan, lassan szorítják, csavarják. A koponya, homlok a nyomás alatt bomboruan kihajlik, és odabent a megszorult, a rémült lélek lüktet, ordít és verdesi kalapáccsal a megszükkült hajlék falait . . . Oh, hallatlan kin! . . . Végre aztan egyetlen gondolatban rögzik meg beteg lelke sóvárgása: az a csárdás! — az a csárdás! Folytatása annak, a melyik megszakadt, kezdete a halálosan megsértett nő bocsánatának, kiinduló pontja — még minek?

rosoktól, s első sorban városunk polgárságától hogy jól felfogott érdekükben elmenjenek az áldozatok legvégső határáig, hisz ezek idővel ugyanis megtérülnek.

Hogy iparunk, kereskedelmünk fejlesztése iránt nemcsak kiváló előzékenységgel viseltessünk, készek legyünk azt pozitív intézkedésekkel támogatni.

Ha ezéltudatos városi politikát üzünk, ha nem folytatunk válóságos védvám politikát saját fogyasztásuk megdrágítására, a városi lét kellemetlenné tételére, ha a fogyasztók számának emelése mellett gondot viselünk a termelés s ellátás arányosságára, szóval ezéltudatos, rendszeres külső és belső fejlődésünk méltó gondjunktat fogja képezni, akkor remélhető városunk állandó jellegű emelkedése, erős vidéki közpottá való ki-képződése, ami a közel jövő egyik legfontosabb feladata.

S.

Ormós Zsigmond. †

Örök nyugalomra kísérték id. Ormós Zs. Temesmegye egykori hatalmas főispánjának hült tetemeit. Ötvenhat évi megyei szolgálat után 1889-ben; magával és a világgal meghasonolva tért vissza majoroki remetelakába; s a megye, melynek egyszer parancsolt, a társaság, melyben egyszer hangadó szerepet játszott, megfélékezett az élő halotttól és csak utolsó megbetegedése keltette föl újra a figyelmet az aggránt.

Id. Ormós Zsigmond Temesmegye történetében nagy szerepet vitt és nevéhez számos oly esemény fűződik, mely a megye és Temesvár fejlődésére kiváló hatással volt. Id. Ormós Zsigmond politikai jellem volt, mely szívósan ragaszkodik ahhoz, a mit egyszer — helyesnek ismert el; mint hivatalnok mindig nyíltan és férfiasan küzdött politikai meggyőződéséért.

Igen nagy a veszteség, mely a magyar tudományt érte id. Ormós Zsigmond halálával. Mint régész, történész és művészi kritikus szá-

... Nincs tovább... Megszakadt az eszme-láncolat és gondolata visszaverődik oda, a honnan kiindult... Az a csardás! Az a csardás!... Magában hordja egy ideig ezt a sorvasztó óhajtatást, mint valami rejteni való szent ereklyét, de nem soka.

Részeg fővel fogadkozik, hogy mégis eléri ő még azt! Fogad paripába, agarba, vadászpuskába, hogy fölkeri Bánónét a benesi tuzoltóbálon, fölkeri a Banga Józsi nevenapján — ekkor... Elveszti minden fogadását...

Egyszer mégis csaknem megnyerte...

Epen a Banga Józsi nevenapján esett, hogy a szó rákerült a Süle Gáborra, erre a hírhezt zsványra, kinek az a nevezetes tempója, hogy a cigánymuzsikától hangos pusztai kaszárniakot körül állatja, belép és azt mondja, hogy senki sem mocszonjon, mert most a Süle G. tánczol. A cigány remegve kezdi rá a notáját és a zsvány végig tánczoltatja a megrémült asszonyokat, leányokat. Nem farasztja őket; gavallérosan leteszi a pihenőket. De eltánczol két, három órát...

Takács Benő ott ül az asztalnál és hallgatja a beszédet — nagy figyelemmel hallgatja és mélyeséges gondolatokba morúl. Lóggatja a fejét, mintha elaludt volna. A szomszédjai lökdösve költögetik... Talán aludt is, mert a voros arcán mintha dicső álom fénye ragyogna. Farkast emlegettek.

Katalin napján a kisai pusztán volt együtt a vidék. Javában foly a multság, mikor azzal a rémhírrrel rohan be az egyik eseléd, hogy itt a Süle Gábor. Csakugyan itt volt. Kitarult az ajtó és belép rajta a zsvány. Megáll a küszöbön: hatalmas alak, szemét barsony álarcz fedi. A kivarrott szőr alól kivirít az ezüstpitykés vörös lábja, rámos csizmáján ezüst sarkantyú pörög... Ziháló melléből tompán tör ki a szó: „Most én tánczok!” Furesán tamolygó lépéssel odajárul a kaszárni elé és mély nyó-

mos becses munkával gazdagította a magyar irodalmat és a Magyar Tudományos Akadémia ebbeli érdemeit el is ismerte akkor, mikor őt tagjává választotta. Temesvár sz. kir. város az ő kezdeményezésének és áldozatkészségének köszönheti a délmagyarországi történelmi és régészeti muzeumtársulat alapítását, melynek elnöke maradt a boldogult halála orájáig. Mindig azon volt, hogy e társulat muzeumát Magyarország hasonló vidéki intézeteinek leggazdagabbikává tegye, és alig mult el az utolsó években is egy választmányi ülés, melyen a társulat titkára nem tett volna jelentést Ormós valamelyik új ajándékaról. A muzeumépület gazdag gyűjteményeivel és értékes képtárával legfényesebb bizonyítékát képezi ezen férfiu tudományos törekvéseinek.

Id. Ormós Zsigmond hült teteme most már kint a temesvár józsefvarosi sírkertben nyugszik.

Lengjenek áldás és beke porai felett!

Napi Hírek.

Erzsébet magyar királyné nevenapját szokott fényvel és kegyelettel ünnepelte meg városunk közönsége. A rom.-kath. és görög keleti püspöki templomban háladó istenisztelet tartott, melyen megjelentek a polgári és katonai hatóságok, a magyar kir. állami főreáliskola tanári testülete, az ifjusággal, a kozségi nép és polgári iskolák tantestületei s ezeken kívül nagy közönség. A rom.-kath. templomban tartott misét ntdő Lászlóffy László esperes plébános celebrálta fényes segédlettel.

Kinevezések. Eördög Virgil temesvári ítélő tablai bírót ő felsege marmarosszigeti törvényszéki elnöké nevezte ki. — Peterdy K. oraviczai kir. járásbírosági joggyakornok pedig módosi aljegyzővé nevezetett ki. Gratulálunk!

Személyi hír. Honvédezdunket a mult csütörtökön Babos Kálmán vezérőrnagy látogatta meg.

Plébánusi jubileum. Főtisztelendő Gaal I. nagy-gáji rom.-kath. plébános ma vasárnap ünnepeli meg lelkészlegének negyedszázados évfordulóját. Ez alkalomból tisztelői, hívei és barátai nagyszabású ovációkban fogják részesíteni. A szeles korban ismert és tisztelt lelkész fogadja a mi gratulácziókat is.

Kinevezés. Főispán ő mitga a verseczi út mesteri allomasra, a békési illetőségű Dobay Lajost nevezte ki.

Halálozás. Egy munkás és tevékeny életet szakasztott meg a halál. Brandeisz Ferencz építész és 48-as honvéd elele 76 ik évében a mult csütörtökön elhunyt. A boldogult a régebbi időben szép szerepet játszott városunkban.

gessel, mondja: „Kérem a csardást!” A megrémült asszony föláll és a vállára emeli kezét. A mint a lagy test koré fonta a karját, kiegyenesedik a szegény legény alakja. Délezzen lóbag a kalapján a darutoll, az alarcz üregéből tuzsugár szikraz. És megkezdődik a tánc...

Olyannak a táncza, a ki pokollal teljes évek során ezt az egyet áhitotta, a ki ebben, az egyben látta ezer szenvedés jutalmát... Olyannak a tánczra, a ki megfélékezett mindenről, csak egyet tud, hogy az, a kiért szíve elsorvad, agya kiszáradt, karjai közt van, szemtül szembe, kéz a kézben... Olyannak a tánczra, ki tudja, csak most van így és nem lesz már így — soha, soha többé és a ki ebben a tánczban szeretné kiadni lelkét — azt a beteg, szegény lelkét...

És mintha ez az emésztő szenvedély Bánó Katalint is megragadná. Szemeiből eltűnt a rémület; fátyolos, lagy kifejezés sugarzik belőlük. Dereka puhán enged az olelő kar nyomásának, szétnyíló ajkára mély mosoly ül... Tánczol önfeledten, mintha álmodnék...

Ekkor a betyár úgy érzi, hogy a nő feje hátrahanyatlik.

Vonagló szájjal sugja; „Hagy el Benő, az istenért!”

Süle Gábor megállapodik, a cigány muzsikája megszakad. Odavezeti tánczosnőjét a pamlaghoz és gyöngvéden leteszi — aztán elkurjant-a magát, ujjongva földkaczag és kirohan...

Odakint a kutyák örült csaholása közben lóra kap Süle Gábor a legényeivel. Felvont karabély a czombjukon — úgy vágtatnak végig az udvaron, ki a holdfényes, hóval fódott síkra.

Másnap a gazdasszony holtan találta Takács Benőt az ágyában. A forgópisztoly mely-lyel megszabadult a kinok vilagából akkor is a kezében volt.

Györkönyi Arnold Károly.

Ő vezete a rom.-kath. templom és sok más nyilvános épület felépítését. Volt saját téglagyára is. A szabadságharcz kitörésekor, mint lelkes hazafi itthon hagyta fiatal nejét és Bem apóval aratta a diadalokat Erdélyben. A kiadott halotti jelentés következőké hangzik: A Mindenhatónak beláthatatlan végzésében úgy tetszett, hogy Brandeisz Ferencz urat építész és 48-as honvédet tevékeny életének 76. évében f. é. november hó 22-én magához szőlította. A boldogultnak hült tetemei szombaton f. hó 24-én délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor fognak rom. kath. szertartás szerrnt örök nyugalomra helyeztetni; a halotti szentmiseáldozat kedden november hó 27-én reggel 8 órakor leend, kelt Verseczen 1894. november hó 22-én. Örök béke lengjen porai felett! Brandeisz szül. Piekarszky Francziska mint özvegye, Waldherr szül. Brandeisz Paulina, Brandeisz Ferenc mint gyermekei. Brandeisz szül. Schlemmer Jozsefa, Waldherr József mint menyé és veje. Gettmann szül. Waldherr Vilma, Waldherr Jozsef, Waldherr Tivadar, Waldherr Irma, Waldherr Ferencz mint unokai a boldogultnak.

Villanyvilágítás. A vidéki városok villanyvilágításának tanulmányozására Seemayer J. kir. tanácsos, polgarmester, Bodó L. főkapitány, Schronk J. főmérnök és Neukomm Gyula gyáros hosszabb utat tettek a hazában. Így megfordultak. Egerben, Marmaros-szigeten stb. Tapasztalataikat legközelebb fogják előterjeszteni s ezzel városunk villanyvilágításának ügye ismét előbbre halad.

Egy millió h. é. vasutakra Temesvarmegye törvényhatóság: bizottságának a mult kedden Dr. Molnár Viktor főispán elnökele alatt tartott rendkívüli közgyűlésében elhatározó lépés történt a h. é. vasutak kiépítése érdekében. A vármegye tudvalevőleg egy millió frtnál nagyobb osszeggel határozta el segíyezni a vármegye területén építendő helyi érdekű vasutakat. Ezen milliót eredetileg úgy tervezte megszerezni, hogy azt a vármegye árvapénztárából kölcsönkép felveszi és az utepítési alapból kamat mellett 30 év alatt visszatéríti. Minthogy azonban az ez irányban megindított tárgyalások felette hosszú időt vesznek igénybe és az elvallalt kötelezettségek teljesítésének ideje elérkezett, a menyinyiben a versecz-kubini h. é. vasut mar kiépült és legközelebb mar át lesz adva a közfoglalomnak; minthogy tovább a vármegyére előnyösebb, ha hosszabb lejáratu kölcsönt vesz fel, — a vármegye közönsége Mayer Karoly főjegyző előadására elhatározta, hogy a kölcsönt egy hazai pénztintézetből veszi fel, s minthogy a beérkezett ajánlatok közül a pesti hazai első takarékpénztar ajánlata a legelőnyösebb, a menyinyiben ezen pénztintézet az egy millió frtot 50 évi törlesztésre 95-os arolyam mellett, 5-15 kamattal adja, a kölcsön ezen pénztintézetből határozottat felvetetni. Az alispán egyben megbízott, hogy a pénzt felvegye és a kötvényt kiállítsa, s addig is, mig ezen kölcsön felvétele a kormány jóváhagyja, a versecz-kubini h. é. vasutal szemben elvallalt kötelezettségnek akként tegyen eleget, hogy szükséges összeget folyó számlára előlegkép a pesti hazai első takarékpénztárból felvegye.

Az Enders-féle cirkus meglehetősen támogatás mellett folytatja előadásait. Eddig az idő nagyon kedvező is volt, de pár nap óta becsapott a hidegebb időjárás és a közönség látogató kedve is megcsappant. A társulat különben minden töle telhető meg tesz a közönség mulattatására. Igen jó erői is vannak. Érdekes ez alkalommal felemlíteni, hogy a tulajdonosnő bájos leányát Paulát a mult hetfőn vezette oltárhoz a rom.-kath. templomban Balosics Viktor a kitűnő Jokey. A cirkus fűtve van.

Uj egyesület. Daczára annak, hogy van már egy régebbi közgazdasági egyesület városunkban német földmivelőink egy más hasonló együletet kívánnak alakítani, melynek célja lenne szövetekezeti alapon a tagokat segíteni, a termények árát közös megegyezéssel emelni, a bér és napszámviszonyokat szabályozni. Az egyület alapításának érdekében német helyi lapjainkban felhívást is bocsátottak kozre, s most gyűjtik a tagokat. A mozgalom élen Breinich S., Loffl Mátyás, Gettmann P. állanak.

A természetes gyógymódot követők egyesülete f. hó 28-an a Milleker szállóában választmányi ülést tart, melyre a tagok ez uton is meghívattak.

Az első hó tegnap szombaton reggel tunt fel, fehér lepelbe boritva a háztetőket és a hegységet. Az utczakon nagy a locs, pocs, mert az ujszülött hó nagyon olvadékony természetű.

A verseczi polgári takarékpénztár részv. társaság alapító f. hó 22-én tartott közgyűlésükben az intézet igazgatójává Weitner Ferencz volt paulisi jegyző és földbirtokos választott meg egyhangulag igazgatósági tagok: Frisch Gy. szeszgyáros, Van Royen nagybirtokos, Matheics M. kerekedő, Dr. König Armin ügyvéd, Seemayer Ferencz birtokos, Hahn Ignacz kerekedő, Zoffmann K. rézöntő és birtokos, Klauber Jakab takereskedő, Schultz L. temet intézet tulajdonos, Grosz H. szállító, Dr. Seemayer Karoly ügyvéd, Sternberg Jozsef kereskedő. Felügyelő bizottság: Seemayer Janos kir. tanácsos, polgármester, Haasz Zsigmond kereskedő, Seidl Gyula gépgyáros, Wolfner Vilmos gyarigazgató, Flórian György kereskedő. E helyen, felhívjuk t. cz. olvasóink figyelmét a lapunk más helyén közölt felhívásra is.

A verseczi iparosok dalárdája f. évi decz. hó 8-án hangversenyyel összekötött tanczmulatságot rendez a „szőlővenyigéhez“ címzett vendéglő nagy termében

A szerb szintársulat mult kedden tartotta utolsó előadását városunkban, innen Pancsovára megy. A verseczi idény igen szép anyagi eredménnyel végződött.

Az ezredéves kiállításra a temesvári kerületből oly szép számmal tettek a bejelentések, hogy ezen kerületnek a kiállításon való méltó képviselése kétségtelenül biztosítottnak tekinthető. A bejelentések száma az alábbi névjegyzék szerint 165, mi mellett megjegyzendő, hogy a kerület bányá vállalatai, vasművei, műmalmi, szesz és sorföldi bejelentéseiket részint közvetlenül az országos bizottsághoz küldték be, részint országosan egyesülve vesznek részt a kiállításban. A temesvári kereskedelmi és iparkamara kerületének iparosai bizonyára tomeges részvétel által fognak hozzájárulni az ezredéves kiállítás fényének emeléséhez mivel azon nemes verseny terén, melyen hazánk haladását a közgazdaság minden ágazatában minél méltóbban és impozánsabban kívánjuk a világ előtt bemutatni, a temesvári kamarai kerület vissza nem maradhat. Hazafias kötelessége mindenkinek ezen alkotáiban résztvenni és tőle tehetőleg Magyarország nagy haladását a kereskedelem és ipar terén a külföldnek minél meggyőzőbben bemutatni. Kamarai kerületünknek az ezredéves kiállításban való méltó képviseltetése erkölcsi kötelesség Délmagyarország irányában is, melynek az ipar minden ágazatában való termelő-képessége még kellően nem ismeretes. A kiállítás igen kedvező alkalom ipartermeink részére újabb kelendősi piacokat hódítani. A kamarai kerület iparosai bizonyára nem zárkoznak el a részvétel által kínálkozó előnyök kihasználása és az e részbeni hazafias kötelesség teljesítése előtt! Minthogy azonban a bejelentéseknek szabályszerű átvizsgálása és jegyzékbe vétele sok időt vesz igénybe, a kerületi kiállítás bizottság felkéri mindazokat, akik a kiállításban való részvételüket szóbelileg eddig nem jelentették be, valamint azokat, akik még egyáltalán részt venni óhajtanak, hogy bejelentéseiket minél előbb megtegyék sziveskedjenek. A kiállítás bizottság irodája (a kereskedelmi és iparkamara helyiségében) minden irányban készséggel szolgál felvilágosításokkal és kívánatra közbenjár a bejelent. ívek kitöltésénél. Megjegyeztetvén, hogy a bejelentési határidő f. évi december hó 31-én jár le. A temesvár kerületi kiállítás bizottságnál eddig a következő bejelentések tettek: Verseczről: Altman József szabó, Andrejevics testvérek és társ. szalámigyarosok, Botta György fiai harangöntők, Csabay Janos cipész, Conte Antalné műhímező, Conte Antal üvegvesző, Frisch Gyula szeszgyáros, Kirchner J. E. özv. könyvnyomda, Klauber Jakab téglagyár tulajdonos, Maroschewics M. sérvkötőkészítő, Neukomm Balint fiai gépgyárosok, Pavlovics M. Petko műhímező, Pécs Lajos esztergályos, Seidl Gyula gépgyáros; Délmagyarországi kiviteli gőzmalom; Schulz J. L. butorasztalos, Seemayer József sodronymatraczkészítő, Stefanovics Rozáné géphímzés, Thomas Antal szabómester, „Union“ keményítőgyár, Watz József cipész, Wolcz Antal cseméntarugyár, Téglagyár és Építkezéztársaság, Zoffmann Sándor sörgyáros. A verseczi bortermelők gyűjteményes kiállítása 44 kiállítóval, Verseczi méhészegylet gyűjteményes kiállítása. Fehértemplomról: Felger Lajos sörgyáros, Gojkovics Janos szücs, Majoros Samu malomtulajdonos, Merkl Ferencz koteles, Merschdorf Antal szíjgyártó, Müller Ferencz asztalos, Piffel Alvil bádógos, Schönbern Zsigmond cipész, Schonvák Maria női szabó, Schuster Nándor

kovács, Schütt Karolina női szabó, Tipoweiler H. János kötélgyáros, Ullmann Antal reszelőgyáros, Wunder Gyula könyvnyomda.

Meghívó. Van szerencsén Versecz város nagyérdemű közönségét és érdekeltiségét a f. hó 25-én (vasárnap) délután 2 órakor a venyige vendéglő nagytermében — A Versecz-Lugos-Maros-Ilyet-vasútvonal javára — megnyitandó törzsrészvények jegyzéséhez meghívni. — Az ügyre vonatkozó felvilágosítások, szóval fognak ugyanakkor megadni Versecz, 1894. évi november hó 22. Kiváló tisztelettel Hofbauer Árpád, báró Sztojanovics engedményes megbízottja.

Postások tanczmulatsága. Értesülésünk szerint a temesvári posta- és távirada tisztikar körében élénk mozgalom indult meg, a farsang folyama alatt egy nagyobb szabású tanczesztély rendezése céljából, melyre egy vidéki kartársak, mint a kerület élite közönsége is hivatalos lenne. A tombolával egybekötött tanczesztély jövedelmét e derék tisztikar egy igazán szép és valóban nemes czélu jótékony alap javára, illetőleg annak gyarapítására óhajta fordítani. Még élénk emlékezetben áll ugyanis a m. é. november havában Temesvárott lezajlott jubileumi ünnepélyek, melyet az ezen kerületbeli posta és távirada személyzet általánosan szeretett és városunkban is nagy népszerűségnek örvendő igazgatójuk, alsószatái Petheő J. kir. tanácsos tiszteletére rendezett, s melynek lefolyásáról annak idején mi is kimerítő módon értesítettük olvasóinkat. Ez alkalommal páratlan aldozat-készséggel mintegy 4000 koronát gyűjtöttek össze saját körükben, mely tekintélyes összeggel az ünnepelt nevére egy jótékony alapot letesítettek, melynek kamataiból szegényebb sorsu kartarsaik gyermekeinek évi ösztöndíjakat adományoznak, hogy azoknak iskoláztatását lehetővé tegyék. Ez emberbarati alap gyarapítását célozza a most tervezett tanczmulatság is. A rendezőség dicséretes buzgalmat fejt ki a siker érdekében. Mi a magunk részéről csak szerencsét kívánhatunk nemcsak céljuk eléréséhez, s ösztönt kívánjuk és reméljük, hogy a kerület közönsége is, mely valóban terhes szolgálataikat nap-nap után oly nagy mértékben veszi igénybe, — e derék tisztviselői kart szives támgatásában fogja részesíteni.

Az új primadonna. Fűredi Károly színigazgató új allandó vendégprimadonnát szerződtetett Margó Célia személyében, ki tudvalevőleg a népszínház elsőrendű erői közül való. Bácskai Julcsa, a volt primanna otthagya a társulatot, Ligeti Mari jelenleg pedig Kassán primadonnáskodik. Mindebből minket — írja „Krasó-Szörény-Lapok“ — csak „az allandó vendégprimadonna“ érdekel, Miféle csodabogár ez? A délvidéki színiszövetkezet csak primadonnát ismer s a mennyiben már a primadonnáknál allandóságról szólhatni, hat allandó primadonnát. Ha talán ez azt jelentené, hogy az új primadonnának derogál a délvidéki színiszövetkezet valóságos primadonnája lenni, a délvidéki színiszövetkezetnek pedig derogál az ilyen primadonna cím. Jó lesz ezt Fűredi urnak mielőbb tisztázni; mert a délvidéki színiszövetkezet tartja magát olyan színházfentartó hatóságnak, mint bármelyik vidéki szintársulat fentartója.

A honvédtisztek leányai. A honvédtisztek leányai sorsának megkönnyébbítésére az országgyűlés elhatározta, hogy az egyes iskolákban ingyenes helyeket kell szervezni számukra. E határozat alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelkezletet bocsátott ki, a melyben meghagyja a tanfelügyelőségeknek, hogy az elemi-, polgári-, tanítóképző-, valamint a kisdudóvónokképző intézetekben, ugyszintén a magasabb iskolában az 1895/96. tanév elejétől kezdve ingyenes vagy legalább félingyenes helyeket szervezzenek és e helyekre, folyamodás esetére, a honvédtisztek árva, illetőleg félárva leányait vegyék fel.

Joszim mester újabb csalásai. Andrejevics J. uram a verseczi híres pénzhamisító egész legendái alakká kezd nőlni a délvidéki parasztság körében, sőt hírneve már a Maroson és Tiszán is túl haladt. Az a hír mindenfelé, hogy Joszim pompás hamis pénzt tud csinálni, olyat a mit még adoba is elfogadnak. Látszik, hogy a gseftje kitűnően megy, mert mar három, négy szép haza van Verseczen. Hogy másként is érti a dolgot kitűnik abból, hogy el el fogják, hol pár hónapra, néha néha félesztendőre be is csukják, a budapesti börtönöket

is sokszor lakta már, de azután megint csak hazakerül és ágensei hordják a lépre a gimpliket, az üzlet virággik tovább. Az a dologban a legnevezetesebb, hogy Joszimnak „dunsztja“ sincs arról, hogy mint kell a ropogos bankókat fabrikálni. Ő az adóhivatalokban, vagy pénzintézetekben beváltott újonatuj igazi bankókkal szedi rá aldozatait Methodusa a következő: Beallit hozzá a vidéki jó módú paraszt. — No Joszim bácsi van bankó? Joszim a válát vonogatja. — „Lenne lenne, de kevés a készlet. Csak egy pár van készen“ — Itt a mutató. — Hát aztán nem ismerik e meg? — Dehogyan ismerik, különben itt van ötös, tízes. Próbáld meg elveszki e! — Persze, hogy elveszik. No Joszim bátya hogy most a bankó ara? — Dupla pénz 1000 frtért 2000. Az alku meg van. A boldog vevő hozzá az ezer pengőt. Joszim át is veszi valami kurta korcsmában — azután ellillan. Ha feljelenik — s elfogják — a törvény előtt még ő nehezten... Soha életben se lattam ezeket az embereket... Csalók ezek kérem. A fentebbieket azért irtuk, mivel Joszim a mult héten 1600 frtg megint becsapott két vidéki embert. Beavatottak azt beszélik hogy Joszim ilyenformán keres egy esztendőben 8—10.000 frtot.

Egy kis igazságtalanság. Az állam annak idején fényes és ragyogó ezüst pénzeket verett és bocsátott ki, tíz és husz krajczárosok alakjában. Igen természetes, hogy mindenki elfogadta és azután tovább adta. Valamint igen természetes az is, hogy ezek az ezüstpénzek az esztendőnk folyama alatt kopni kezdtek, mert hát ez alól az ezüst sincs kivéve. És a mai napig úgy megkoptak, hogy néha alig lehet reájuk ismerni. Ez azonban még nem volna baj. De az már azután nagy baj, hogy az ilyen megkoptott hatosokat nem igen fogadják el s hogy a beváltó allomásokon egy kopott hatosért csak néhány krajczart akarnak adni. Ez az, amiben van egy kis igazságtalanság, mert már a kibocsátáskor nyilvánvaló volt hogy beáll a kopás, a miért a közönséget nem lehet felelőssé tenni. Ilyenformán vélekedik az aradi kereskedelmi-és iparkamara is, amely a miniszteriumot arra szólítja föl, hogy a kopott ezüstpénzeket teljes értékben váltsa be és vonja ki a forgalomból.

Vasuti menetrend. Fehértemplomról érkeznek: 5.21 reggel, 1.02 délben és 6.10 este, Temesvár felé indul 5.26 reggel, 1.07 délben 6.35 este. Temesvárról érkeznek: 7.45 reggel, 2.08 délben és 10.09 este. Fehértemplom felé indul: 7.54 reggel, 2.12 délben, 10.17 este. Nagybecskerekéről érkeznek: 12.49 délben, 5.31 délután 5.10 reggel. Becskerek felé indul: 5.50 reggel, 2.25 délután, 7.10 este.

Irodalom.

* **Az újévi száma** a „Képes Családi Lapok“nak ez évben is, mint az előzőekben gazdag szép irodalmi, ismeretterjesztő és szórakoztató tartalommal fog megjelenni. E számban veszi kezdetét az általánosan kedvelt és termékeny írónékné, Beniczky, Bajza, Lenkének egy elejétől végig érdekfeszítő regénye „Házsmár és Társa“ címmel — Ezenkívül közölve lesz Murai Károly kedvelt humorista „Befeléd fordított kép“ című elbeszélése. Az újévi szám tehát élelénkibizonyítéka lesz annak, hogy a „Képes Családi Lapok“ szerkesztősége lépést tart a korrall és főtörökve mindenha, hogy előfizetőinek minden rétegét kielégítse. A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára egészévre 6 frt; félévre 3 frt; negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal. Budapest V. Vadász utca 14 szám, saját házában.

* **„A magyar nemzet története.“** Szalay József kiváló munkájából mult napokban jelent meg a második füzet, melynek úgy szövegéről, mint képeiről, elismeréssel kell nyilatkoznunk. — A szerző előbb a rómaiak harczeit a germánokkal tárgyalja, azután áttér a hunok betörésére és Atilla történetére, végül a hatodik fejezetben ama germán népekről szól, melyek hazánkban a hunok elűzése után uralkodtak. — A szöveget ugyanaz az élénk világos előadás jellemzi, a melyet már volt alkalmunk kiemelni, és a források felhasználása tekintetében is a legnagyobb lelkiismeretességét kell konstatálnunk. A képek egytől-egyig rendkívül érdekesek és van köztük sok olyan is, a mely nálunk Magyarországon még sohasem volt reprodukálva. — A 4. fejezetben a Columna Antoninák egy érdekes domborművét találjuk, mely a rómaiak kivenulását Carnutumból tárgyalja; Traján oszlopáról igen szépen van reprodukálva a szarmát lovasok esapatja, távolabb egy harezot látunk rómaiak és germánok közt, majd a „germánok legyőzetését“, továbbá Marcus Aureliusnak azt a gyönyörű lovas szobrát, melynek eredetije a római Capitoliumon áll. A Columna Antoninák még néhány részletét is bemutatja a szerző, hogy azután a következő fejezetben a hazánkban talált hun eredetű tárgyakat ismertesse meg velünk. — A Nagy-Szent-Miklósi lehet Aetius római vezér képmása követi, mely egy monzai diptychonról van lemásolva; majd Atilla történetének művészi ábrázolásai közt be van mutatva Knackfuss egy szép rajza: „Követek tisztelgése Atilla nevével“, valamint Naue: „Atilla halála“ című képe. A füzet utolsó fejezete gót gé-

peket tartalmaz, melyek a vatikáni muzeumban őrzött sarkofágról vannak lemásolva, végre népvándorlási ékszerek vannak bemutatva két szép táblázatban. — Azt hisszük, maga e rövid tartalmi ismertetés is elegendő arra, hogy bárkit is meggyőzzön a Szalay-féle munka nagy értékéről. Csak még arra figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy e munka nem tudósok, hanem a művelt nagy közönség számára készült. Nem is egy évtized, hanem alig két esztendő fog kelleni befejezéséhez, úgy hogy az egész mű 1896. elején kapható lesz. Ez is nagy előnye a könyvnek, melyet ismételve melegen ajánljunk. Egy füzet ára 30 kr. Előfizetési ára negyedévre (6 füzet) 1 frt 80 kr. félévre (12 füzet) 2 frt 40 kr. Egészévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetési összeg legelőször Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadóhivatalának Andrassy-út 21. sz. a. küldendő be. A füzetek bérmentve küldetnek.

Szerkesztői levelezés.

— K. M. Minden hó 7-én. Legtöbbnyire szombaton vagy hetfőn.

— Többeknek. Lapunk szerkesztőjének „A tanítókisasszony regénye” című hosszabb elbeszélése, igen csinos kiállításban, (könyvalakban) a múlt napokban hapyta el a sajtót. Bolti ára füzve 2 korona, diszkötésben 4 korona. Lapunk T. Cz. előfizetői szerkesztőségünk közvetítésével kedvezményesen aron szerezhetik meg a művet a budapesti kiadótól, (Képes Családi Lapok, V. K. vadász utca 14. szám) még pedig füzve 1 koronáért diszkötésben pedig 2 koronáért.

Fajtiszta,
kifejlett Plymouth
darabonként 4 frtjával kapható. országos kiállításon Debreczenben jutalmazva lettek.

Gömör-Simoni,

Csizy Miklós.

Üzlet átadás!

Műterem áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tulajdomására hozni, hogy a Frisch-féle házban lévő fényképészeti műtermet **Dajkovits János** úrtól a mai naptól kezdve átvetem.

Hazánk és a szomszédos Ausztria nagyobb városainak legelső műtermeiben szerzett több évi gyakorlati működésem után azon helyzetben vagyok, hogy a T. Cz. közönség legfokozottabb igényeit is kielégíthetem, annyival inkább is mivel üzletemet a legmodernebb eszközökkel fogom berendezni.

Nagyításokat vizit képekről **Platin**, **Albumin** és **Celloidin** papirokra egész életnagyságig eszközölhetek ezen célra berendezett nagyító osztályban.

Ujság! Nagy szenzáció! Uj Vizfestési képek. Színes fényképek.

Mint hogy legfőbb törekvésemmé tettem felalozni szorgalommal a mélyen tisztelt közönség igényeit kielégíteni. — tisztelettel kérem becses partfogásukat.

NB A tél folyama alatt kérem a gyermek felvételeket már reggel bejelenteni. Felvételeket boros időben is eszközölk.

Mély tisztelettel

Rigyitsky Iván,
fényképész.

Az általánosan ismert jó hírnévnek örvendő s több oldalilag kitértett sósborszesz készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzónak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam hogy azokon czimjegyeimet modositom s arra kék nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál. 1183.

SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl: **oszos szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, benuulások, zsugorok stb. ellen;** de különösen a **bedörzsölés-kenő-gyuró gyógyomódnál (massage)** igen jó hatásnak bizonyult **Fogtízító szerül** is igen ajánlható, a memnyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj **tiszta, szagtalan** izt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer **fejmosásra is a hajdrgpek erősítésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.**

Ára egy nagy üveggel **90 frt**, egy kisebb üveggel **45 kr.**

Brázay Kálmán

Budapesten, IV. kerület, Muzeum-körút 23. szám.

Kapható Verseczen: Hofman testv., Fuchs János, Frank J., Breichler F. C., Obradovics M. Z., Unger J., Reinfeld S.

Polgári takarékpénztár részvénytársaság.

Meghívó!

Az alakuló közgyűlésre.

Az alakuló polgári takarékpénztár részvénytársaság részvényesei a folyó évi december hó 9-én d. u. 2 órakor Verseczen a szállóvennyigéhez címzett szálloda termében tartandó alakuló közgyűlésre ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az elnök, jegyző, szavazó bizottság és hitelintők választása.
2. Az alapítók jelentése a részvényekre történt jegyzésekről és az első részlet befizetéséről.
3. Az alapszabályok megállapítása.
4. A részvénytársaság megalakulása.
5. Az alapítók jelentése a vezérigazgatónak és igazgatóságnak történt megválasztásáról.
6. A felügyelő bizottság választása és tiszteletdíjának megállapítása az első üzletévre.
7. Felmentése az alapítóknak a befizetett alaptökéröli további felelősségéről.

Az alakuló közgyűlés határozatképes ha legalább hét oly részvényes, ki az alaptőke negyed részét akár meghatalmazott által képviseli, — jelen van; — minden részvénynek egy szavazata van, tiznél több szavazatot azonban senki sem gyakorolhat (kereskedelmi törvény 155. §-a.)

Minden részvényes köteles, személyazonosságának hebizonyítására történt jegyzés elfogadásáról az igazgatóság részéről kapott értesítést magával hozni.

Verseczen, 1894. november hó 24-én.

az alapítók megbízásából

Weitner Ferencz, s. k.

vezérigazgató.